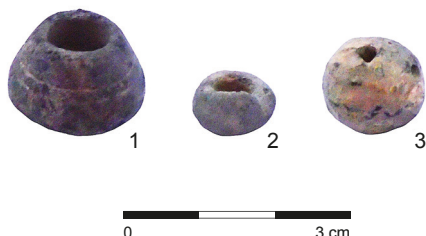

při jižním okraji města Uničova, z prostoru vymezeného benzinovou pumpou na Litovelské ulici, garážemi, hřbitovem a zahrádkářskou kolonií v okolí ulice Na Vlnách. Jde o rovinatou polohu s nadmořskou výškou 235 m.

Trojici olovených artefaktů reprezentují předměty, které nejvíce připomínají přesleny. Jeden má kuželovitý tvar s výrazným středovým otvorem a jako jediný je zdobený dvojicí horizontálních rýh. Jeho výška dosahuje 15 mm, maximální průměr 21 mm a hmotnost je 22,4 g (obr. 45: 1). Tvar druhého exempláře lze popsat jako bochánkovitý se středovým otvorem. Jeho výška činí 7 mm, průměr 12 mm a váha 4,1 g (obr. 45: 2). Třetí předmět kulovitěho tvaru je opatřen čtyřmi důlky, jakoby nedokončenými otvory. Oproti předchozím dvěma exemplářům má jen hrubě upravený povrch. Celkový průměr je 13 mm a hmotnost 17,3 g (obr. 45: 3).

Podobné nálezy v posledních letech zaznamenáváme na našem území poměrně často, zejména v souvislosti s rozmachem detekční techniky. Vyšší četnost těchto artefaktů evidujeme v okolí měst Odry a Krnov. Nejčastěji jsou tyto předměty označovány jako přesleny a bývají kladeny do raného až vrcholného středověku (např. Bříza et al. 2017, 217, obr. 21; Tymonová 2022, 76–77, tab. 17–35). Nicméně interpretace těchto olovených nálezů zatím není spolehlivě vyřešena, připouští se jejich možná souvislost s obchodem, mohly sloužit jako zátěže rybářských sítí, olovnic či jako vřetena (k tomu Tymonová 2022, 77–81).

V případě olovených nálezů z Uničova je možné tyto kusy spojit se zaniklým středověkým sídlištěm objeveným J. Novákem. Ten v místech jižně od města Uničova zjistil celkem pět koncentrací keramiky, které označil jako lokality Na Nivách 1–5 s tím, že v poloze za benzinovou pumpou na Litovelské ulici zachytil keramiku ze 13.–14. století (Horn, Novák 2023, 50–53). Na základě nasbírané hrnčiny lze s opatrností zařadit výše popsané olovené artefakty do stejného časového intervalu.

Obr. 45. Uničov. Trojice olovených artefaktů. Foto L. Hlubek.

Fig. 45. Uničov. Three lead artefacts. Photo by L. Hlubek.

Literatura

- Bříza, S., Kršňáková, K., Sosín, L. 2017: Krnov (okr. Bruntál). *Přehled výzkumů* 58(2), 217–218.
- Horn, V., Novák, J. 2023: *Zázemí královského města Uničova. Osídlení a církevní architektura*. Archaeologica Olomucensia VII. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci.
- Tymonová, M. 2022: Olovo a obchod. In: V. Kočí Dudková, H. Lafková (eds.): *Neznámé archeologické nálezy z Oderska*. Opava: Slezská univerzita, 74–102.

Summary

In 2023, the Regional Museum in Olomouc acquired three lead artefacts from Uničov (Olomouc District), from the 'Za Nemocnicí' field (Fig. 45). These artefacts are most commonly interpreted as spindle whorls. Based on a previously discovered assemblage of high medieval pottery from the same site, the lead items can be dated to the 13th–14th centuries.

Lukáš Hlubek

Valašské Meziříčí (k. ú. Valašské Meziříčí-město, okr. Vsetín)

Ul. Komenského č. p. 183/4, parc. č. 150.

Novověk. Zámek/zámeček/vila, kaple. Sonda. Záchraný výzkum.

Uložení nálezu: Muzeum regionu Valašsko, p. o.

Lokalizace: WGS-84: 49.4714200N, 17.9699058E

Začátkem roku 2024 proběhla poslední etapa výzkumu kaple zámku Žerotínů ve Valašském Meziříčí (Španihel 2021; 2022), která se zaměřila na jižní (a částečně východní) stěnu kaple. Zde byla umístěna sonda s pořadovým číslem 3 o rozměrech 4 × 1 m. Po odstranění dláždění a novověké suti byly nalezeny různé, převážně kamenné konstrukce, které byly vzájemně provázané. Nejstarší doloženou konstrukcí byla městská hradba, která byla vybudována v 1. polovině 16. století. Její relikty byly součástí východní zdi kaple, jež směřuje do dnešní Komenského ulice. K hradbě bylo během renesance přistavěno dnešní jižní zámecké křídlo (samozřejmě ještě bez kaple). Pak následovala stejná situace jako v sondě u severozápadní zdi kaple (ta byla exkavována letech 2020 a 2021) – i zde byla odhalena štěrková dlažba nádvoří a další zahloubenina s několika plochými kameny na dně (Španihel 2021, 262). Stejně tak byly v sondě č. 3 doloženy zbytky mladší přístavby s vápennou maltovou podlahou. Novinkou byla nevýrazná požární vrstva uvnitř této přístavby tvořená zejména uhlíky, která se nacházela pod zmíněnou podlahou a dosedala na jílovou vrstvu, pravděpodobně původní podlahu místnosti. Zřejmě jde o doklad některého z raně novověkých požárů zámku před vybudováním kaple. Poslední stavební horizont představují základová zdiva dodnes stojící kaple.

Co se týče movitých nálezů, nejvýraznější byla v sondě č. 3 zastoupena raně novověká keramika a drobné kamenné a kovové artefakty spojené se stavební činností (zlomky dlažby, hřebíků, pantů apod.).

Literatura

- Španihel, S. 2021: Valašské Meziříčí (k. ú. Valašské Meziříčí-město, okr. Vsetín). *Přehled výzkumů* 62(2), 262.
- Španihel, S. 2022: Valašské Meziříčí (k. ú. Valašské Meziříčí-město, okr. Vsetín). *Přehled výzkumů* 63(2), 183–184.

Summary

The last season of excavation at the chapel of Žerotín Castle in Valašské Meziříčí (Vsetín District) has clarified earlier assumptions regarding the gradual construction of the castle's southern wing and has also confirmed the existence of an earlier room on the site of the present chapel.

Samuel Španihel

Valašské Meziříčí

(k. ú. Valašské Meziříčí-město, okr. Vsetín)

Ul. Křížkovského č. p. 60, parc. č. 1.

Novověk 1. Kostel, pohřebiště v sakrální stavbě. Plošný odkryv.

Záchraný výzkum. Uložení nálezu: Muzeum regionu Valašsko, p. o.

Lokalizace: WGS-84: 49.4724994N, 17.9708356E

Výzkum farního kostela ve Valašském Meziříčí pokračoval další sezónou (srov. Španihel 2022; 2023). Po sejmutí recentní dlažby v sondě č. 3, která byla umístěna v jižní polovině kostelní lodě, byla nalezena tenká vrstva písku s jemnou příměsí stavební suti. Pod ní se nacházela kompaktní kamenná dlažba s vloženým

náhrobním kamenem. Náhrobek pochází z roku 1694 a byl pod ním pohřben „vzácně slovutný muž“ Jan Baretha, měšťan meziříčský. Tento artefakt byl již jednou nalezen, a to v roce 1908 (Šigut 1940, 22–23), kdy se pokládala dnešní pochozí dlažba. Jeho lokace však nebyla známa.

Národní památkový úřad – odborné územní pracoviště Kroměříž doporučil zachování objevené situace, načež byl archeologický výzkum ukončen.

Literatura

Šigut, F. 1940: *Dějiny farnosti Valašské Meziříčí, I. posvátná místa.*

Valašské Meziříčí: Valašská knih- a kamenotiskárna.

Španihel, S. 2022: Valašské Meziříčí (k. ú. Valašské Meziříčí-město, okr. Vsetín). *Přehled výzkumů* 63(2), 184.

Španihel, S. 2023: Valašské Meziříčí (k. ú. Valašské Meziříčí-město, okr. Vsetín). *Přehled výzkumů* 64(2), 156.

Summary

Researches at the parish church in Valašské Meziříčí (Vsetín District) revealed, beneath the modern paving in Trench 3, a compact stone pavement with a gravestone dated to 1694 belonging to the townsman Jan Baretha. The artefact had already been discovered in 1908, but its exact location had remained unknown. As instructed by the heritage authorities, the excavation was concluded at this stage.

Samuel Španihel

Valašské Meziříčí (k. ú. Valašské Meziříčí-město, okr. Vsetín)

Ul. Soudní č. p. 1221, parc. č. 95/2, 90/5.

Vrcholný středověk – novověk. Město, zničený prostor. Plošný odkryv. Záchraný výzkum. Uložení nálezu: Muzeum regionu Valašsko, p. o.

Lokalizace: WGS-84: 49.4709258N, 17.9707766E

Místo před městským úřadem, kde probíhala výstavba zahřebeného kontejnerového stanoviště, bylo původně zadní částí parcely měšťanského domu, který stojí na náměstí (adresa Náměstí 11/9). Během snižování povrchu se zjistilo, že přibližně 70 % plochy bylo zničeno výstavbou teplovodu, která proběhla zřejmě v 70. letech 20. století a nebyla vyznačena v mapě síti.

Na zbylé nezasažené ploše byly zachyceny základy části minimálně dvouprostorové stavby bez bližšího určení. Zachyceny byly i fragmenty zdi s nevýraznými stopami hliněné omítky. Kolem stavby byl na několika místech dokumentován náznak chodníku, případně dláždění parcely z neopracovaných pískovcových desek. Na základě několika keramických fragmentů je možné stavbu datovat do 18.–19. století. Její existence je doložena na indikační skice Valašského Meziříčí (MZA 1834).

Pod úroveň novověké pochozí vrstvy byla zachycena vrstva, která obsahovala vrcholně až pozdně středověkou redukčně vypalovanou keramiku a zlomky mazanice. Na některých hroudách vypálené mazanice byly viditelné otisky, které dokládají existenci lehčí dřevěné stavby. Základy této stavby se však nedochovaly, je možné, že byly zničeny při výstavbě novověkého zděného objektu, případně recentního teplovodu. Pod touto vrstvou se nacházelo již jen podloží.

Literatura

MZA 1834: *Moravský zemský archiv v Brně. D9 Indikační skici, sign. 1505.*

Valašské Meziříčí 1834. Dostupné také z: <https://www.mza.cz/indikacniskici/skica/detail/2154>.

Summary

A post-medieval, as yet unidentified building was uncovered at the rear of a burgher's house plot in Soudní Street in Valašské Meziříčí (Vsetín District). Evidence for the presence of a wooden structure dating to the High or Late Middle Ages was also recorded.

Samuel Španihel

Vavřinec

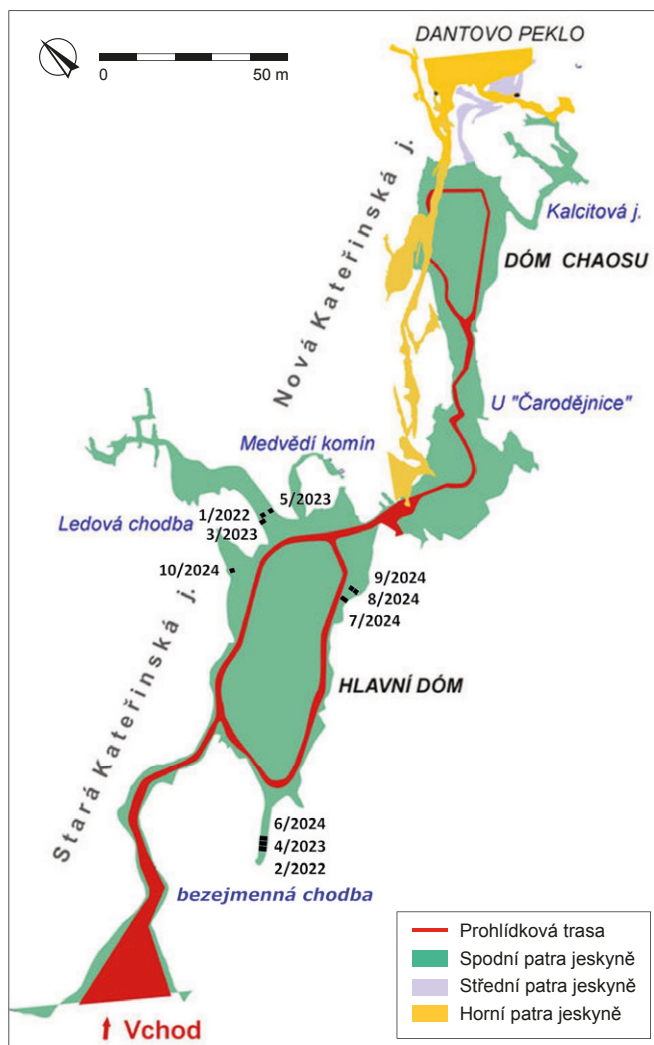
(k. ú. Suchdol v Moravském krasu, okr. Blansko)

Kateřinská jeskyně, parc. č. 753/7.

Vrcholný středověk – novověk, novověk – industriální období. Dílenský areál. Sonda. Badatelský výzkum. Uložení nálezu: Muzeum Blanenska, p. o.

Lokalizace: WGS-84: 49.3607006N, 16.7102508E

Po záchraném archeologickém výzkumu před jeskyní, ve vstupu a v přední části vstupní chodby (Geislerová et al. 1986) a dvou sezónách terénního výzkumu ve vnitřních prostorách Staré Kateřinské jeskyně (Vostrovská et al. 2023; 2024) byla ve dnech 12.–24. 8. 2024 realizována další sezóna. Výzkum v Ledové chodbě byl již ukončen. V bezejmenné chodbě se výzkum

Obr. 46. Vavřinec. Rozmístění deseti sond v prostorách Staré Kateřinské jeskyně. © Správa jeskyní Moravského krasu; úprava I. Vostrovská.

Fig. 46. Vavřinec. Location of the ten test trenches within Stará Kateřinská Cave. © Moravian Karst Caves Administration; edited by I. Vostrovská.